

Резюме

Чернецкая Е. В. Конституционные основы правотворческой компетенции представительских органов местного самоуправления.

Статья посвящена освещению сущности конституционных основ правотворческой деятельности представительских органов местного самоуправления. Автор анализирует конституционные основы правотворческой компетенции местных советов и роль нормативно-правовых актов субъектов муниципальной правотворческой деятельности в процессе правового регулирования муниципальных отношений. Акцентируется внимание на необходимости совершенствования правового регулирования в сфере установления оснований и пределов правотворческой компетенции на уровне Конституции Украины.

Ключевые слова: правотворческая компетенция, представительские органы, местные советы, местное самоуправление.

Summary

Chernetska O. Constitutional basics of local self-government representative organs law-making competence.

The article is devoted to covering the essence of constitutional basics of local self-government representative organs law-making competence. The author analyses local councils law-making activity alongside the role of regulatory legal acts of municipal agents in context of municipal relations regulation.

Key words: law-making competence, representative organs, local councils, local self-government.

Отримано 27.03.2013

УДК 342. 4; 342. 5; 342. 9 (477)

I. О. ЗАЙЦЕВА

Ірина Олександрівна Зайцева, здобувач Маріупольського державного університету

**МУНІЦИПАЛЬНЕ СТАТУТНЕ ПРАВО В СИСТЕМІ ПРАВА УКРАЇНИ:
ДЕЯКІ ПИТАННЯ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ**

Процес становлення та розбудови сучасної української державності збігся у часі з модернізацією політичної системи, реформуванням системи права та системи законодавства, становленням якісно нових демократичних інститутів публічної влади, формуванням громадянського суспільства, утвердженням нових принципів економічної системи, що базуються на ринкових відносинах та розвитку підприємництва. Це об'єктивно призвело до суттєвих змін у системі національного права України, появи в ній нових галузей як приватного, так і публічного права. Однією з таких нових галузей права є муніципальне право, яке сьогодні перебуває на етапі становлення, що потребує наукового обґрунтування її місця в системі національного права, визначення предмета, системи та джерел, наукової розробки відповідного категоріального апарату.

За всієї складності, суперечливості процесів становлення муніципального права та пошуку предметної спрямованості муніципального правового регулювання¹, очевидним є той факт, що в основі цих процесів знаходяться об'єктивні умови. У кінцевому випадку вони пов'язані з виникненням у пострадянській період нової української державності та нової правової системи.

Бурхливий розвиток законодавства про місцеве самоврядування об'єктивно детермінував внутрішню галузеву диференціацію норм і інститутів муніципального права як галузі права. зокрема важливим елементом його системи поступово стає муніципальне статутне право.

Науковий аналіз муніципального статутного права в системі права, основних тенденцій його становлення, закономірностей функціонування, методів правозастосування, принципів вдосконалення системи його норм, характеристик основних принципів та засад, підходів до предмета правового регулювання даного інституту права – все це визначає не лише систему норм статутного права, а й відображає систему суспільних цінностей (соціальних, ідеологічних, юридичних, культурно-історичних тощо), віддзеркалює життєдіяльність та рівень розвитку системи місцевого самоврядування в Україні.

Питання теорії та практики муніципального статутного права досліджували вітчизняні та зарубіжні правознавці. Суттєвий внесок у становлення науки муніципального права в цілому та концептуальних засад муніципального статутного права зокрема зробили М. О. Баймуратов, Ю. Ю. Бальцій, О. В. Батанов, В. І. Борденюк, І. П. Бутко, В. А. Григор'єв, В. М. Кампо, М. І. Корнієнко, В. В. Кравченко, П. М. Любченко, Н. В. Мішина, М. П. Орзіх, О. С. Орловський, Б. А. Пережняк, В. Ф. Погорілко, Х. В. Приходько, О. В. Прієшкіна, М. О. Пухтинський, О. Ф. Фрицький, Н. О. Чудик та ін.

Аналіз окремих аспектів муніципальної статутної нормотворчості у сучасній зарубіжній науці провадився у працях С. А. Авак'яна, С. В. Арбузова, І. В. Бабічева, Г. В. Барабашева, М. С. Бондаря, Т. М. Бялкіної, В. І. Васильєва, І. В. Видріна, Б. Ц. Жалсанова, А. Р. Єрьоміна, Ю. Д. Казанчева,

А. М. Костюкова, О. В. Кудрякова, О. О. Кутафіна, Т. С. Масловської, В. С. Мокрого, І. І. Овчинникова, М. Л. Пешина, О. А. Сергєєва, О. В. Сикайло, В. І. Фадєєва, С. І. Чащиної, О. І. Черкасова, К. С. Шугриної та ін.

Муніципальне право належить до публічного права, бо стосується насамперед і головним чином самостійного інституту публічної влади – безпосередньої і представницької місцевої (локальної) влади (демократії)². Так, В. В. Кравченко та М. В. Пітцик зазначають, що поява галузі муніципального права тісно пов'язана зі становленням та розвитком в Україні місцевого самоврядування – відносно самостійної форми публічної влади, що характеризує право та здатність територіальних соціальних спільнот – територіальних громад – самостійно вирішувати питання місцевого значення³.

За В. Ф. Погорілком, місцева муніципальна влада – це самостійний вид влади в системі народовладдя. Він зазначав, що це дає підстави стверджувати, що муніципальні норми мають відносно самостійний предмет свого впливу, а їх система утворює самостійну галузь права України – муніципальне право України⁴. У свою чергу, М. І. Корнієнко, досліджуючи проблеми місцевого самоврядування через призму муніципального права наголошує, що важливою особливістю муніципального права є те, що в якості його джерел може виступати і так зване статутне право, основними джерелами якого є статuti самих територіальних громад та інші нормативно-правові акти, які приймаються органами місцевого самоврядування⁵.

Нерозривність права і держави пов'язана з необхідністю управляти суспільними процесами в державі. Функція інституту права – це втілення державної волі всього народу, а відтак функція інституту права місцевої підсистеми права – це втілення волевиявлення локальної соціальної спільноти, громади, для вирішення питань місцевого значення, у межах закону та під свою відповідальність.

Соціальна значимість права полягає, передусім, в тому, що під впливом правових норм на свідомість та поведінку учасників суспільних відносин ці останні набувають певного порядку (правопорядку), необхідно для нормального розвитку будь-якого суспільного організму. З цього витікає, що право не є хаотичною сумою правових норм, а є цілісною соціальною системою, якій притаманне діалектичне поєднання двох засад – єдності та диференціації. У зв'язку з цим єдина система права поділяється на окремі частини – галузі, а ті у свою чергу на підгалузі та інститути.

Щоб дати в рамках даного дослідження визначення статутному праву як галузі, підгалузі чи інституту системи права необхідно, по-перше, з'ясувати змістовно-функціональні характеристики системи норм статутного права в регулюванні суспільних відносин, та, по-друге, дослідити, якими є якісно однорідні суспільні відносини, що потребують статутного правового врегулювання, тобто проаналізувати метод і предмет правового регулювання даної системи соціально-правових норм.

Найбільш поширеними в системі права є об'єднання норм права в певні угруповання, на основі особливостей методу і предмета правового регулювання. Провідною складовою частиною системи права є його галузь, яка об'єднує норми права, витікаючи з єдності предмета і методу правового регулювання. Однією з таких галузей права є галузь муніципального права України – система правових норм, покликаних регулювати ті суспільні відносини, які з'явилися і розвиваються у зв'язку з визнанням та гарантуванням в Україні місцевого самоврядування.

На думку автора, у ході наукових дискусій, присвячених муніципальному праву України, було розкрито регулятивну роль і самого муніципально-правового інституту статутного права, – яке слід розглядати, як природне право територіальних громад на самоврядування, яке існувало на території України ще з часів давньоруської громади – вічова демократія, було притаманне Українській Козацькій державі часів Б. Хмельницького та в ході нескінченних спроб реформування законодавства Російської імперії на початку ХХ ст. стало організаційно-правовою основою функціонування земств.

Динамічний розвиток суспільства впливає на зміни правової системи, яка регулює суспільні відносини в середині системи. Так, вперше в національній правовій системі місцевого самоврядування базовий Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» 1997 р. вводить нову нормативно-правову категорію – «статут територіальної громади». У силу цього, згідно норм чинного законодавства у сфері місцевого самоврядування, важлива роль в організації і здійсненні місцевого самоврядування в громадах належить статутному праву як системі норм, які врегульовують життєзабезпечення територіальної громади.

На нашу думку, введення в систему місцевого самоврядування, правової категорії – статут територіальної громади, свідчить про спроби реформування законодавства у сфері місцевого самоврядування, відповідно до вимог міжнародного права. Адже норми міжнародного права мають велике значення для законодавства України, як держави, що підтримує моністичну традицію. Сучасна вітчизняна модель місцевого самоврядування виникла завдяки зарубіжній практиці місцевого самоврядування. Багато положень Конституції України 1996 р. і базового Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» 1997 р. ґрунтуються на положеннях Європейської хартії про місцеве самоврядування.

М. І. Корнієнко відзначає, що сьогодні законодавство про місцеве самоврядування страждає не лише через наявність в ньому значних прогалин, а й через відсутність належної його систематизації, формами якого є інкорпорація та кодифікація⁶. Тут треба зауважити, що міжнародна правова практика виробила високоєфективний механізм дії міжнародного права в національній системі права, що є втіленням доктрини інкорпорації права, яку увібрала в себе і Конституція України 1996 року. Ця доктрина та її закріплення в Основному Законі нашої держави є значним стимулом належного забезпечення Україною міжнародних зобов'язань.

Поява в системі права України галузі муніципального права стало наслідком ратифікації Європейської Хартії про місцеве самоврядування та інших міжнародно-правових актів у галузі місцевого самоврядування. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» 1997 р. інтегрував в себе чимало міжнародних практик і положень Європейської Хартії про місцеве самоврядування. Відповідно до ст. 9 Конституції України міжнародні зобов'язання України є нормами прямої дії, на підставі яких можуть виникати суб'єктивні права та обов'язки і висуватися вимоги перед судом. Саме тому міжнародні договори і міжнародні норми права займають особливе місце в ієрархічній структурі системи нормативно-правових актів України.

Стаття 9 Конституції України закріплює правовий принцип, що чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України, тобто є складовою частиною правової системи України. Це положення ще раз підкреслює особливе значення формування в Україні істинно демократичної форми народовладдя – місцевого самоврядування.

Норми міжнародного права мають велике значення для муніципального розвитку України⁷. Ми вже зазначали, що виникненням спостережуваної нині моделі місцевого самоврядування наша держава зобов'язана, в першу чергу, зарубіжній практиці. І законодавство України у сфері місцевого самоврядування багато в чому зобов'язано нормам міжнародного права. Особливе місце в правовій системі України займає Європейська Хартія про місцеве самоврядування. Стаття 1, якої виражає загальне зобов'язання держави, що приєдналася до Хартії, дотримуватися принципів місцевого самоврядування.

Навіть сам нормативно-правовий акт місцевого самоврядування – статут територіальної громади як нормативно-правове явище був привнесений до національної правової системи із зарубіжної нормативно-правової практики. Однак, на нашу думку, було б недоцільно копіювати повністю досвід місцевого самоврядування зарубіжних країн, не враховуючи реалій місцевого самоврядування в Україні та накопиченого вітчизняного правового масиву. Тут потрібно провести ретельний аналіз застосування міжнародних норм і практик статутного права та адаптації зарубіжного досвіду саме до умов функціонування системи місцевого самоврядування в Україні.

Варто відмітити, що правова система, а відповідно і нормативно-правова база місцевого самоврядування в Україні і надалі динамічно розвивається. Автор статті має надію, що це буде плавний, науково обґрунтований процес вдосконалення вже існуючих організаційно-правових засад цього найважливішого соціального інституту з урахуванням накопиченого національного та зарубіжного досвіду.

Як відомо з теорії права, первинними клітинками будь-якої галузі права, наприклад галузі муніципального права, є окремі правові норми. У своїй сукупності вони становлять систему цієї галузі права. Норми будь-якої галузі права об'єднуються в правові інститути або такі сукупності цих норм, які регулюють певні групи взаємопов'язаних однорідних суспільних відносин у межах галузі права. Інститут права – це таке угруповання норм права певної галузі чи підгалузі, що регулює конкретний вид чи сторону однорідних суспільних відносин. Звідси слідує, що інститутом муніципального права є інститут статутного права України, норми якого об'єктивно мають регулювати суспільні відносини, які виникають в процесі прийняття і реалізації на практиці норм статуту територіальної громади. Статутне право – це нормативно-правова історична категорія, форми якої існували ще з часів староруської громади, період вічової демократії, і набули централизованого характеру у вигляді «магдебурзького права» українських середньовічних міст, тобто права українських міст на здійснення самоврядування в межах громади міста самостійно та під свою відповідальність⁸.

Власне своє визначення поняття «статутного права» в дисертаційному дослідженні, присвяченому статутному регулюванню системи місцевого самоврядування в Україні дає львівська дослідниця Д. Д. Заяць: «Для окреслення норм, які містяться у статутах територіальних громад, цілком можна використовувати вираз «статутне право»⁹. Вона, порушуючи питання термінології, характеризує проблему прийнятності застосування виразу «статутне право» стосовно статутів територіальних громад. Річ у тім, що цим терміном позначають у країнах англосаксонської правової системи ту частину права, яка створюється законодавчими органами на протиположний звичаєвому і прецедентному праву, а також актам, які приймаються адміністративними органами. Статутне право не претендує на вироблення загальних принципів і є фрагментарним.

Питання про наявність підстав виділяти окреме статутне право в галузі муніципального права України повинно вирішуватися у спеціальних правничих дослідженнях. Однак варто зауважити, що попри те, що загальновідомим є статутне право саме країн англосаксонської традиції, існує ще й інше, хоча й значно менш поширене і не таке відоме, значення такого звороту. «Статутним правом» інколи називають міське право Середніх віків (рідше Нового часу), передовсім в Італії, а також Словенії, Словаччині, Чехії тощо.

Отже, термін «статутне право» може вживатися у декількох значеннях. У рамках даного дослідження нас цікавить статутне право, як система соціально-правових норм, покликаних регулювати суспільні відносини, які виникають у громаді, в зв'язку з розробкою, прийняттям та впровадженням норм статуту територіальної громади. Це втілення і закріплення у вигляді принципів і норм статуту територіальної громади волі жителів громади, «з метою врахування її історичних, національно-культурних, соціально-економічних та інших особливостей здійснення місцевого самоврядування у громаді», тобто з метою здійснення самоврядування у громаді.

На нашу думку, інститут статутного права є комплексним інститутом муніципального права, а його норми мають полівалентний характер, тому що суспільні відносини, які виникають у громаді у зв'язку з розробкою, прийняттям, набуттям чинності й реалізацією положень статуту територіальної громади регулюються нормами різних галузей права (конституційного, адміністративного, цивільного, фінансового,

земельного тощо). Вони об'єднують норми не лише муніципального права, а й інших загальнодержавних галузей права. Тому можна стверджувати, що галузь муніципального права має у своїй структурі комплексний інститут статутного права, норми якого регулюють суспільні відносини територіальної громади, що виникають у зв'язку з розробкою, прийняттям, набуттям чинності і реалізацією положень статуту територіальної громади. Але суб'єктами врегулювання суспільних відносин виступають не лише органи місцевого самоврядування, а і власне територіальна громада, реалізуючи таким чином своє природне право на здійснення самоврядування, таким чином визначають правосуб'єктність територіальної громади у місцевому самоврядуванні.

Отже, в базовому Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні» 1997 р. був законодавчо закріплений новий комплексний інститут права, що свідчить про його конституційне значення для системи місцевого самоврядування в Україні. Згідно ст. 140 Конституції України, місцеве самоврядування здійснюється територіальною громадою самостійно в порядку встановленого законом, як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування: сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи.

Як підсумок, зазначимо, що, по-перше, муніципальне статутне право – це універсальна система норм саморегуляції громади, які виникають в зв'язку з розробкою, прийняттям та правозастосуванням норм статуту територіальної громади. Норми муніципального статутного права врегульовують і розвивають суспільні відносини в межах територіальної громади та визначають її правосуб'єктність у місцевому самоврядуванні. Відповідно дозволяють не тільки адекватно відбивати динаміку суспільних відносин у певний період розвитку територіальної громади, а й прогнозувати модель суб'єктів правовідносин у громаді на майбутнє, реалізовувати своє природне право на місцеве самоврядування.

По-друге, муніципальне статутне право є складовою частиною системи права. У процесі свого становлення воно зазнає сильного впливу як з боку міжнародного права, так і національного законодавства. Елементи системи права, розвиваючись, накопичують зміни, які в майбутньому сприятимуть трансформації норм муніципального статутного права. Відповідно, муніципальне статутне право територіальної громади має еволюціонувати пропорційно розвитку всієї системи права, щоб вирішити проблему відсутності комплексного нормативно-правового регулювання локальних суспільних відносин територіальної громади. Проте поступовий та вкрай суперечливий розвиток системи місцевого самоврядування в Україні зумовлює умови становлення і самого муніципального статутного права.

По-третє, визначаючи регулятивну роль муніципального статутного права, його слід розглядати, як природне право територіальних громад на здійснення самоврядування в громадах, яке має давні історичні коріння, відповідає вітчизняним муніципальним традиціям та основоположним стандартам європейського муніципалізму.

¹ Батанов О. В. Муніципальне право як галузь національного права України: поняття та предмет правового регулювання / О. В. Батанов // Часопис Київського університету права. – 2008. – № 3. – С. 83–89.

² Муніципальне право України : Підручник / В. Ф. Погорілко (ред.), О. Ф. Фрицький (ред.). – К. : Юрінком Інтер, 2006. – С. 5–6.

³ Кравченко В. В. Муніципальне право України : навч. посіб. / В. В. Кравченко, М. В. Пітцик. – К. : Атіка, 2003. – С. 5.

⁴ Муніципальне право України : Підручник / В. Ф. Погорілко (ред.), О. Ф. Фрицький (ред.). – К. : Юрінком Інтер, 2006. – С. 7–8.

⁵ Корнієнко М. І. Муніципальне право України. Концептуальні та організаційно-правові питання : навч. посіб. / М. І. Корнієнко. – К. : Алерта, 2005. – С. 14.

⁶ Там само. – С. 77.

⁷ Баймуратов М. А. Европейские стандарты локальной демократии и местное самоуправление в Украине / М. А. Баймуратов. – Х. : Одиссей, 2000. – 80 с.; Баймуратов М. А. Роль европейских стандартов местного самоуправления в формировании компетенции органов местного самоуправления Украины / М. А. Баймуратов // Правовая политика и правовая жизнь. – 2009. – № 1. – С. 54–65; Батанов О. В. Сучасні міжнародні стандарти місцевого самоврядування у контексті реалізації прав людини та становлення муніципальної влади в Україні / О. В. Батанов // Національна держава і право в умовах глобалізації : зб. наук. статей. – К. : Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2007. – С. 79–88; Гірняк М. Європейська хартія місцевого самоврядування в Україні: питання реалізації та контролю. – Львів : Каменяр, 2004. – 57 с.; Квач С. С. Роль міжнародних стандартів у процесах формування національного муніципального законодавства / С. С. Квач // Держава і право : зб. наук. праць. – Вип. 57. – К. : Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2012. – С. 170–176 та ін.

⁸ Гарбінець В. Деякі проблеми становлення публічної муніципальної влади в Україні / В. Гарбінець, Г. Старушенко, О. Старушенко // Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. праць / Редкол.: С. М. Сербюгін (голов. ред.) та ін. – Дніпропетровськ, 2006. – Вип. 2(24). – С. 248–253.

⁹ Заяць Д. Д. Статутне регулювання системи місцевого самоврядування в Україні: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.04 «Місцеве самоврядування» / Д. Д. Заяць. – С. 8.

Резюме

Зайцева І. О. Муніципальне статутне право в системі права України: деякі питання теорії та практики.

У статті проведено аналіз сутнісних ознак та особливостей інституту муніципального статутного права в системі права. Досліджено регулятивну роль статутного права в історії права, яке слід розглядати, як природне право територіальних громад на самоврядування, що існувало на території України з часів давньоруської громади – вічова демократія, було притаманне Українській Козацькій державі часів Б. Хмельницького та в ході нескінченних спроб реформування законодавства Російської імперії на поч. ХХ ст. стало організаційно-правовою основою функціонування земств. Доведено сутність поняття статутного права як складової частини галузі муніципального права та комплексної системи соціально-правових норм, спрямованих на

врегулювання суспільних відносин у територіальній громаді з метою ефективного здійснення місцевого самоврядування та створення умов для розвитку й саморегуляції місцевих процесів членами громади.

Ключові слова: статутне право, нормативно-правова основа територіальної громади, статут територіальної громади, соціально-правове управління, громадянська правосвідомість.

Резюме

Зайцева И. А. Муниципальное статутное право в системе права Украины: некоторые вопросы теории и практики.

В статье проведен анализ существенных признаков и характеристик института муниципального уставного права в системе права. Раскрыта регулятивная роль уставного права в истории права, которое следует рассматривать, как природное право муниципальных сообществ на самоуправление, которое существовало еще со времен давнерусской общины – вечевая демократия, было присуще Украинскому Козацкому государству времен Б. Хмельницкого и в ходе множественных попыток реформирования законодательства Российской империи в нач. XX ст. Стало организационно-правовой основой функционирования земств. Обоснована сущность понятия уставного права как составной части муниципального права и комплексной системы социально-правовых норм, направленных на урегулирование общественных отношений в общине с целью эффективного осуществления местного самоуправления и создания условий для саморегуляции и саморазвития местных процессов членами общины.

Ключевые слова: уставное право, нормативно-правовая основа территориальной общины, устав территориальной общины, социально-правовое управление, гражданское правосознание.

Summary

Zaitseva I. Municipal statute law in the legal system of Ukraine: some issues of theory and practice.

The article analyses the essential features and characteristics of institute of municipal statutory law in the system of law. Described the regulatory role of the statutory law in the history of law – which should be seen as a natural right of community to self-government that had existed since the time of ancient community-*Veche*, democracy was inherent in the Ukrainian Cossack State of B. Khmelnytsky in the course of multiple attempts to reform the laws of the Russian Empire at the beginning of XX century. The essence of the concept of statutory law as a part of the field of municipal law and comprehensive system of social and legal norms aimed at resolving social relations in local communities for the effective implementation of local government and create conditions for self-regulation and self-development local processes in the territorial community by members of the community is shown.

Key words: statutory law, normative and legal framework of local community, territorial community, a statute of a territorial community, social and legal governance, civil justice.

Отримано 16.01.2013

УДК 352.5.045

А. Г. МЕЛЬНИК

Андрея Гаврилівна Мельник, здобувач Ужгородського національного університету

ПОНЯТТЯ КОМПЕТЕНЦІЇ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У СФЕРІ РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН, ЙОГО ОЗНАКИ

На тлі перманентних спроб реформувати місцеве самоврядування в Україні виникає потреба в аналізі тих повноважень, якими на даний час наділені органи муніципальної влади в Україні. За роки дії Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» вже сформувалася практика застосування його норм, можна критично оцінити його досягнення і в результаті виявити його слабкі місця, що потребують реформ.

Проблемам компетенції органів місцевого самоврядування приділено достатньо уваги сучасними науковцями, такими як: О. В. Батанов, П. М. Любченко, В. І. Борденюк, Г. В. Бублик, І. Б. Ковтун, О. А. Лазор, М. П. Орзіх, В. Ф. Погорілко та інші.

Проте в даній статті дослідженню підлягає тільки частина компетенції місцевого самоврядування: лише у сфері земельних відносин. Дана сфера суспільних відносин завжди мала велике значення для Українського народу. І саме діяльність органів місцевого самоврядування в даній сфері викликає часто чи не найбільше запитань.

Поняття компетенції в національному законодавстві України та вітчизняній юридичній літературі застосовується, як правило, для характеристики сукупності юридичних, тобто таких, які визначені законом, предметів відання, прав та обов'язків органу публічної влади. У структурі компетенції органу виділяють: предмети відання – сфери суспільного життя, на які спрямована його регулююча діяльність та повноваження – права та обов'язки органу, якими він наділяється стосовно його предметів відання¹.

Під терміном «повноваження органів місцевого самоврядування», який детальніше відображений у чинному законодавстві України, законодавець розуміє закріплені нормативно-правовими актами права і обов'язки, які визначають межі самостійного вирішення питань місцевого значення, а також створення умов